

Sygn. akt II CSK 87/14

## POSTANOWIENIE

Dnia 21 sierpnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku A. B., M. B.

i K. B.

przy uczestnictwie E. C., A. C., M.

G., W. G., Gminy M., "E."

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M. oraz Skarbu

Państwa - Urzędu Morskiego w S.

o zasiedzenie służebności drogi koniecznej i o ustanowienie  
służebności drogi koniecznej ,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 sierpnia 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestników postępowania – E. C. i A. C.

oraz skargi kasacyjnej uczestnika postępowania - "E."

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M.

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 25 czerwca 2013 r., sygn. akt VII Ca (...),

**1. odmawia przyjęcia obu skarg kasacyjnych do rozpoznania**

**2. oddala wniosek wnioskodawców o zasądzenie na ich rzecz  
od skarżących kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargami kasacyjnymi wniesionymi przez uczestników postępowania: „E.” spółki z o.o. w M. oraz A. i E. małżonków C. od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z 25 czerwca 2013 r. zmieniającego postanowienie Sądu Rejonowego w K. poprzez ustanowienie na rzecz każdorazowego właściciela bliżej opisanej działki gruntu nr [...]02/3 służebności drogi koniecznej przebiegającej przez bliżej opisane działki nr [...]53/2 i [...]54/2 zważyć należy, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, silnie nacechowanym pierwiastkiem publicznoprawnym, a jej rolą nie jest korygowanie wszelkich orzeczeń sądowych zawierających ewentualne uchybienia, albowiem tę funkcję realizują zwyczajne środki zaskarżenia i skarga o wznowienie postępowania. Skarga kasacyjna służy ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego. Taka konstrukcja i rola skargi kasacyjnej powoduje konieczność poddania jej kontroli wstępnej pod kątem spełniania kryteriów kwalifikujących do przedstawienia skargi Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania „E.” spółka z o.o. w M. oparła o przesłankę wskazaną w art. 398<sup>9</sup> § 1 punkt 1 k.p.c., co obligowało skarżącą do sformułowania istotnego zagadnienia prawnego, wskazania argumentów prawnych prowadzących do rozbieżnych ocen prawnych oraz przedstawienia własnego stanowiska. Wywód ten powinien być zbliżony do przyjętego przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r.,

V CSK 75/06, nie publ.). Przedstawione przez skarżącą zagadnienie prawne dotyczy tego, czy na podstawie art. 145 § 1 k.c. właścicielowi nieruchomości posiadającej dostęp do drogi publicznej przysługuje roszczenie o ustanowienie służebności drogi koniecznej w celu dostępu do drogi publicznej w szerszym („odpowiednim” zdaniem wnioskodawcy) zakresie w przypadku, gdy w poprzednim okresie, w którym nie posiadała ona dostępu do drogi publicznej, została zabudowana przez właściciela w taki sposób, że aktualnie szerszy dostęp do drogi publicznej może być zapewniony jedynie przez ustanowienie drogi koniecznej kosztem nieruchomości sąsiednich.

Tak sformułowany problem prawny nie stanowi jednak istotnego zagadnienia prawnego w przedstawionym wyżej rozumieniu. Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c., należy bowiem rozumieć problem o charakterze prawnym powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozstrzygnięcie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć jednocześnie charakter uniwersalny w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzyganiu innych podobnych spraw, nie będących dotychczas przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 roku, IV CSK 53/13, niepubl.).

Z uzasadnienia wniosku E. spółki z o.o. o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że skarżąca Spółka nie tyle wskazuje na występujące poważne trudności z interpretacją i stosowaniem art. 145 k.c., ile kwestionuje w istocie dokonaną przez Sąd Odwoławczy subsumcję ustalonych w sprawie faktów pod wymienione w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia przepisy prawa materialnego, co oznacza nie wypełnienie pierwszej przesłanki przedsądu i w rezultacie prowadzi do odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej Spółki do rozpoznania na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. Art. 145 k.c. wymienia, jako przesłankę ustanowienia drogi koniecznej, obok całkowitego braku dostępu do drogi publicznej, także brak dostępu „odpowiedniego” i wykładnia tych pojęć jest przedmiotem wielu orzeczeń Sądu Najwyższego akcentujących, że styczność nieruchomości z drogą publiczną nie jest automatycznie negatywną przesłanką ustanowienia dla niej służebności drogi koniecznej w trybie art. 145 k.c. Zdarzają się bowiem wyjątkowe

sytuacje, w których mimo faktycznej bliskości, nie sposób uznać, by nieruchomość posiadała „odpowiedni” dostęp do drogi publicznej, i to nawet wtedy, gdy teoretycznie możliwe jest zorganizowanie tego dostępu, jeżeli jednak jest to dla właściciela realnie niemożliwe lub ekonomicznie oczywiście nieopłacalne (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2005 r., IV CK 235/05 i z dnia 3 grudnia 2003 r., I CK 354/02, z dnia 23 września 1954 r., I CR 938/54). Sąd Najwyższy podkreśla także konieczność indywidualizowania ocen, uwzględniania wszystkich okoliczności sprawy i ustanawiania służebności przy jak najmniejszym obciążeniu nieruchomości służebnych, które to okoliczności, jak to wynika z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia Sąd drugiej instancji wziął pod uwagę.

Uczestnicy postępowania A. i E. małżonkowie C. oparli wniosek o przyjęcie ich skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności skargi, co zobowiązywało skarżących do wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka (*prima facie*) bez konieczności pogłębionej analizy, sprzeczności wykładni lub zastosowania prawa materialnego lub procesowego z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. nie publikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, z dnia 5 września 2008 roku, I CZ 64/08, dnia 19 grudnia 2001 roku, IV CZ 200/01, z dnia 9 czerwca 2008 roku, II UK 37/08).

Skarga kasacyjna nie sprostала tym wymogom z uwagi na brak wyodrębnionych pogłębionych wywodów prawnych wskazujących na bezdyskusyjną i jednoznaczną wadliwość zaskarżonego orzeczenia w powyższym rozumieniu. Skarga zawiera w części dotyczącej uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania powtórzenie argumentacji skarżących odnoszącej się do zarzutów formułowanych w ramach podstaw kasacyjnych, przy czym część z nich odnosi się w istocie do oceny dowodów i ustaleń faktycznych.

W tym stanie na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

Sąd Najwyższy oddalił wniosek wnioskodawców zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną o przyznanie im kosztów postępowania kasacyjnego uznając, że

nie zachodzą podstawy do odejścia od reguły wyrażonej w art. 520 § 1 k.p.c. zgodnie z którą każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 1999 r., III CKN 497/98, OSNC 2000, nr 6, poz. 116).